תלמוד בבלי · ראשונים · ריי״ף · מפרשים · מלחמת השם

# מלחמת השם על קידושין

רבנו משה ב"ר נחמן [הרמב"ן]

**ספריית אור ברסלב** · or-breslev.co.il

# מלחמת השם על קידושין

רבנו משה ב"ר נחמן [הרמב"ן]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מלחמת-השם-על-קידושין/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

# תוכן העניינים

**דף ה**: 4
**דף ח**: 4
**דף יז**: 5
**דף יח**: 5
**דף כא**: 6
**דף כז**: 7
**דף לא**: 9
**דף לא**: 9
**דף לב**: 11

## דף ה:

כתוב בספר המאור איתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה וכו' לא נראו לי דברי הרב ז"ל ואדרבה ההוא ת"ש דכתונות סייעתא הוא וכו':

אמר הכותב עד שהוא תמה על הרי"ף יתמה על רש"י ז"ל שפי' לא ניתנו ליכתב שלא נתנו חכמים כתיבה לדבר שאם כתבו שיהא כמלוה בשטר לטרוף מן המשועבדין אלא כמלוה בעדים היא ואינה נגבית אלא מבני חורין והטעם שכיון שלא קבלו עליהם בחוב ולא פירשו חייב אני מנה לבני והלה לבתו אע"פ שגמרו ושעבדו לבני חורין לענין משועבדים לא קנו אא"כ פירשו חייב אני מנה ובשטר ומותבינן עליה מהא דתנן אין כותבין אלא מדעת שניהם ואי ס"ד אין גובין בהן אלא מבני חורין וכתיבה לא מהניא למה לי דעת שניהם והסוגיא מתפרשת מאליה אבל לפי הפי' שבספר המאור הזה היאך הסוגיא מתפרשת דאקשי' עלה מהא דתנן הפקחים היו כותבין ע"מ שאזון ומאי קושיא התם כשהתנו וכתבו וא"ת אין אלו פקחים אלא שוטים שעכשיו גובה מן המשועבדים אפשר שהתנתה עמו לכתוב ואין פקחותן אלא מכל זמן שאת (אינה) עמי שעיקר משנתינו לכך נשנית וכן הא דמקשינן עליה מהא דתנן והיא ניזונת מנכסים משועבדים מאי קושיא לימא בשכתב ואמאי אצטריך למימר כשקנו מידו בלא קנין נמי כשכתב מהני לבת אשתו ולא לבתו אבל הפי' שפירשו בו רבינו אלפסי ורבינו שלמה נכון ושמעינן מינה דהלכתא כרב פפא ורב שרביא דרב אשי סבר הכי על כרחיה ורבינא לא קבלה מיניה ולית הלכתא כוותיה וכן פסק ר"ח ז"ל וזו מחלוקת ישנה היא בין הראשונים שבישיבה העלו כדברי רבינו ז"ל ורב נטרונאי גאון היה חלוק בדבר וכן בהלכות גדולות ומתוך הדברים אין אנו יוצאין מידי ספק:

## דף ח.

ועוד בשטר ע"י אחרים ולא ע"י עצמו ור"ש בן אלעזר היא יש מפרשים וכו' עד ועמדו דברי הרי"ף ז"ל כהלכתן:

אמר הכותב הרי בעל המאור ז"ל מחזיקנו טובת חנם אלא מתני' כולה ר"ש בן אלעזר היא ולא קי"ל כותיה וקא מתמהי בגמ' הא קי"ל דגיטו וידו באין כאחד משום דקס"ד דרבנן פליגי עליה דר"מ וא"כ היכי שבקינן רבים וקי"ל כיחיד והשתא קאמרי' דלאו רבים פליגי עליה אלא יחיד ורבנן מודו ליה וקי"ל כותיה ומאי דפסק רבינו הגדול ז"ל בשטר ובכסף בין ע"י אחרים בין ע"י עצמו כסף ושטר ע"י אחרים מתני' היא בגיטין דתנן זכות הוא לעבד שיצא מתחת רבו לחירות שטר ע"י עצמו הרי אמרו בגמ' דקי"ל גיטו וידו

באין כאחד מאי איכא כסף ע"י עצמו לא אשכחן מ"ד יד עבד כיד רבו ויד אשה כיד בעלה לגמרי אלא ר"מ כדאמרינן בכמה דוכתי בתלמודא ובשמעתין נמי פשיטא להו שלא בא ר"ש בן אלעזר לחלוק על דברי חכמים אלא בשטר ולא בכסף ועוד מכיון ששנאו רבי בלשון חכמים ע"כ הלכה כמותו אע"פ שאין הלכה כמותו בשטר משום דקי"ל בעלמא גיטו וידו באין כאחד כדאמרי' בגמרא הכא ואיתא בפ' הזורק גט ואין אלו הדברים צריכין לפנים כ"ש שאין כאן קושיא להחליף בה פי' השמועה ולהעמיד משנתנו בתרי תנאי אע"פ שרבינו שלמה פירשה כן דאדרבה דחקינן ומוקמינן מתני' בתרי ותלתא טעמי ולא מוקמי' לה בתרי תנאי ועוד דהוה להו בגמ' למימר חסורי מחסרא והכי קתני ותנא גופיה דמתני' לא הוה תני סתם לתרי תנאי דפליגי אהדדי והיאך תיקן בו בפי' זה דברי רבינו הגדול ז"ל והרי הרב אומר מתני' רשב"א היא אבל חכ"א אלמא כולה מתני' רשב"א היא אבל רבנן לא תנו לה להא מתני' כלל אלא שהדברים כפשוטן ופירושן כמשמען:

## דף יז:

כתוב בספר המאור מה שכתב הרי"ף ז"ל והשתא דתקון רבנן שבועת היסת משתבעי עדים שבועת היסת אינו נראה כן ונראה לי ששתיהן שבועות חמורות כעין דאורייתא הן: אמר הכותב גזרה חדשה היא שגזר ב"ה לפי' לא גלה טעמא שאם מן התקנה היה להם לפרש מה שבועה תקנו ומפני מה תקנו שהרי אין שבועה חמורה כיוצא בה במשנה כדי שתהא זו בכללה אף לאחר שתקנו היסת שלא החמירו אלא על הבא להוציא ממון מחברו שיהא נשבע בחפץ ואם לדין יש תשובה דהא איכא מגו דאי בעו אמרי החזרנו לך ומפטרי בשבועת היסת והשתא נמי מפטרי בהיסת משא"כ בחנווני על פנקסו שאין לו מגו והוא נשבע ונוטל ואע"פ שרבינו שלמה כתב שהדין הזה קצוב בשבועת חנווני על פנקסו מפני שהוא ז"ל אין הפרש אצלו בין שבועת המשנה לשל רב נחמן ושתיהן הוא קורא אותן היסת כאשר תראה בפירושיו בשבועות ואף בפרק הכותב אבל אנו על קבלת הגאונים אין לנו דרך להשוות שבועתן של עדים לשל מלוה:

## דף יח:

ועוד איתמר מת ונפלה לפני אחיו ליבום וכו' עד ונראה לי מילתא דשויא להלין תרי קושיי ופירושם כאילו אמר שמא לא נתרצה לא בראשון ולא בשני ואם נשאת יאמרו אין קדושין תופסין באחותה וכו' עד ולפום הכי צריכה מיאון וכיון שהנשואה צריכה מיאון

אף הארוסה כמו כן צריכה מיאון שלא תחלוק במיאון בין ארוסה לנשואה:
אמר הכותב גמלא דמר אקבא רקדא הא גמלא והא קבא והא מר:

## דף כא:

ועוד לא צריכא דרובא מקדשי והדר מסבלי ומיעוטא וכו' עד א"נ הוה כהדדי הוה חיישינן לחימרא:
אמר הכותב אלו דברי הראב"ד ז"ל והם צריכין תקון שהרי אפילו לר"מ במקום איסורא חיישינן וכ"ש לדברי חכמים שלא עלה על דעת לבטל הרוב לגמרי אלא הטעם בכאן מפני שאין אנו חוששין לסבלונות עצמן שיהיו קדושין שהרי לשם סבלונות נשתלחו ולא לקדושין ואפילו בסתם בעינן שיהיו עסוקין באותו ענין וכיון שאין כאן אלא חשש שמא קדש בפני שנים שהלכו להם אפשר שנאמר זה כמנהג המיעוט נהג שהרי הסבלונות לפנינו ולא הקדושין ולא נחזיק פנויה זו באשת איש ועוד דהאי רובא דאמרינן דלמא קדיש רובא גריעא הוא דהא תלי במעשה ולא אזלינן בתר רובא דתלי במעשה כדמסיק רבינא בפרק הלוקח בהמה בבכורות וזו שכתב בה"מ דלרבנן רובא וחזקה כי הדדי נינהו ולא צריכא למסמך מיעוטא ח"ו דהא תנן נמי גבי טומאה וחכמים מטמאין ואם לאפוקי מחזקת טהרה בלבד ולא שיהא בו כח להכריע לטומאה דהוו להו רובא וחזקה שקולין א"כ למה שנינו וחכמים מטמאין פעמים שהיא טהורה כגון ברה"ר דספק טומאה ברה"ר טהור ולא הוי תני תנא מטמאין אלא ודאי טמאה היא לגמרי אלא שאין שורפין וכן השיב עליו ה"ר אברהם בר' דוד ז"ל ועוד דתניא התם בפרק עשרה יוחסין שני דברים אין בהם דעת לישאל ועשאום כמי שיש בהם דעת לישאל וכו' ושמעי' מינה שאינן ספיקות והרוב מכריע שאילו היו ספיקות כל הספיקות שאין בהם דעת לישאל טהורות ועוד דהא איכא התם רובא וחזקה ששורפין עליה את התרומה כגון עיסה בתוך הבית ושרצים וצפרדעים מטפלין שם ונמצאו חתיכות בעיסה אם רוב שרצים טמאה ולא סמכו מיעוט לחזקת טהרת העיסה ויהיו שקולים והטעם לפי שהרוב מכריע ואפילו לשרוף את התרומה וכשאמרו בתינוק שאין שורפין מפני שאין התינוק ודאי טמא אלא חזקה שהנשים נדות מגפפות אותו לפי דעתו של בה"מ ז"ל שפירש שם כן אלא שאין טעמו נכון אבל רבינו הגאון ז"ל בא לפרש דרובא כנגד חזקה אע"ג דעדיף מינה לא עשאוה כודאי כדאמר התם במסכת נדה בג' מקומות הללו הלכו חכמים אחר הרוב ועשאוהו כודאי לאפוקי רובא דאיכא חזקה בהדיה דלא שרפי' עליה תרומה וה"ה לדעתו שאין מקילין לעשות בו מעשה בכל מקום שראוי להחמיר והטעם משום דסמכינן לה מיעוטא ומאי דאמור רבנן

מיעוטא כמאן דליתיה דמי לומר שאינו חשוב להצטרף לטהרה ועדיין הרוב מכריע אלא שאין עושין בו מעשה ושאני שרצים דכיון דנגעו אין חזקה של עיסה כלום שהרי שליא רובא דאיכא חזקה דבית הוא ואעפ"כ עשאוהו כודאי דכיון דהיא בבית אין חזקתו של בית במקומה שהרי הורעה לפניך והכי נמי מוכת בפ"ק דנדה והיינו נמי טעמא דיצאת מלאה שחוששת ואע"ג דרובא לשוק דאורעה לה חזקה וחוששין ואין עושין מעשה לא ברובא ולא בחזקה וזהו דעת הגאון ז"ל:

ומה שכתב עוד והרי"ף ז"ל גריס מהו דתימא לא ניחוש קמ"ל וכו' וי"ל כיון דרבנן קמאי דאינון רב הונא ורבה ס"ל חוששין לסבלונות למהוי אינהו גופייהו קדושין אע"ג דרב פפא לא ס"ל הכי חש ליה לסברא דקמאי למסמכיה אמיעוטא לעצמו פי' כן ולא העלה בדברי רבינו כלום שהרי רבינו וכל המפרשים חוששין לסבלונות דרב פפא משום שמא קדש בקדושין אחרים קודם לכן פירשו כן חוששין דרב הונא ורבה וכן נמי כתב ר"ח ז"ל וע"כ כך הוא דכולהו חוששין לסבלונות קמאי ואמרינן נמי מאי הוה עלה ואמר רב פפא באתרא דמקדשי וכו' חיישינן אלמא כי חוששין דקמאי קאמר וכעין הכרעה היא ובאמת שרבינו שלמה ז"ל פירש חוששין לסבלונות עצמן שיהו קדושין וכן פירש אף חוששין דרב פפא ומי שחילק בין זה לזה אין ממש בפירושו אבל הטעם לשאלה זו שאין רוב זה דומה לפלוגתא דר"מ וחכמים דהתם רוב חיוב וטבע הוא וא"א אלא כן אבל כאן אינו אלא מנהג ופעמים הרבה שאדם נוהג כמנהג המיעוט לפיכך במקום איסור אשת איש החמירו לחוש:

## דף כז:

כתוב בספר המאור ה"ג כדאיתא בכל הספרים הקדמונים וכו' עד ולפיכך לא הזכירה זו הברייתא מחלוקת רבי ור' נתן:

אמר הכותב רבינו שלמה כך פירשה אות באות אבל תמהני על בה"מ שהסכים עם רבינו יצחק ז"ל בהשמטתו ופסק הוא כרבי שאינו נאמן לעולם לאסור ואמר שלפיכך השמיטה רבינו ז"ל לזו הברייתא והלא לפי דבריו היה לו לרבינו לכתוב דברי רבי ולפסוק הלכה כמותו לומר שאפילו חזר בו אינו נאמן לאסור שהרי בשלא חזר בו כלל אפילו לרבי נתן לעולם נאמן ועכשיו שסתם לו [לא] פסק במחלקתן כלום ומה שהוא כדברי הכל בלבד כתב וכן לא פסק אין לו אחים נאמן במוחזק לן באחי וזה דבר גדול שנתן לכתוב בהלכות ועוד אני תמה בעיקר דינם שלא מצינו בתלמוד נאמן ויכול לחזור בו אלא כל שנאמן כיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד וזה שאמר בשעת קדושין יש לי בנים ואילו

שתק בשעת מיתת אשתו כי הדר אמר אין לי בנים היאך נעורה חזקה ראשונה של איסור לאוסרה ועוד קשה על זה שהם מפרשים בשעת קדושין אמר אין לי בנים שהוא מיקל על אשתו בשעת קדושין כדי שתתרצה בקדושיו וא"כ לא היה לנו להאמינו כדאמרינן בפרק יש נוחלין וחלופא אבית המכס שאם אמר בני וחזר ואמר עבדי נאמן וכן הוה לן למימר הכא דכדי שתתרצה בקדושיו אמר ולשעת מיתה שמעינן ליה אלא הצעתה של שמועה בשעת קדושין היינו בזמן שנשאה ולא להפיס דעתה אמר כלום אלא לאחרים אמר כן ומשום דבעי למנקט ליה בחוזר לרבותא בעלמא פליג לה בתרי זימני לשעת קדושין ולשעת מיתה ומעיקרא קס"ד דמתני' רישא נאמן להתיר במוחזק לן באחי ולא מוחזק לן בבני סיפא אינו נאמן לאיסור בדלא מוחזק לן לא באחי ולא בבני וכ"ש במוחזק בבני כפשטא דמלתא נאמן בשצריכין לנאמנותו וכן ברייתא בכה"ג הוא ור' נתן ה"ק אף נאמן לאסור כשם שהוא נאמן להתיר לומר שבזה ובזה אינו נאמן להוציאה מחזקה שלה אלא היתה בחזקת היתר מותרת היתה בחזקת איסור אסורה ונאמן לאו דוקא אלא לומר שאין עושין כדבריו ואיידי דקאמר ת"ק נאמן אמר ר' נתן נמי נאמן ואביי אוקמה למתני' דלא מוחזק לן לא באחי ולא בבני יש לו בנים נאמן שהיא מותרת כמו שאמר יש לי אחים אינו נאמן דלאו כל כמיניה ונאמן דיש לי בנים לאו דוקא אלא משום אינו נאמן דסיפא קתני רישא נאמן לומר דשומעין לו ומותרת כמו שאמר ואפשר לומר דמעיקרא קס"ד לר' נתן דנאמן לאיסור אפילו היתה בחזקת היתר דמילתא דעבידא לאיגלויי חוששין לדברי הבעל לחומרא ואינו מחוור והשמטתו של רבינו ז"ל שכתב משנתינו כפשוטה יש לי בנים נאמן היינו במוחזקת באיסור וכן כתב מפורש במשנת יש נוחלין האומר זה בני נאמן ואע"ג דמוחזק לן באחי וה"ה והוא הטעם דנאמן לומר אין לי אחים שבזו ובזו מתיר את אשתו לשוק ומוציאה מחזקתה משום מה לי לשקר וא"ת שאין דומה דאין לי אחים מכחיש חזקה שלנו לגמרי שהיינו מוחזקים בו באחים אפשר שמתו דאפי' ע"א נאמן ביבמה לשוק משום דמילתא דעבידא לאיגלויי היא הא אילו אמר לא היו לי אחים כלל ואנו מוחזקין בו באחים אפשר שאינו נאמן משום מיגו דמגו לאכחושי קלא וחזקה ממש לא אמרינן בשום דוכתא וכדאמרינן התם בההוא דהוה מוחזק לן דלית ליה אחי ואמר בשעת מיתה דלית ליה אחי ואמר רב יוסף למאי ניחוש לה ואמר ליה אביי והא איכא עדים במדה"י דידעו פי' קול יצא בדבר ובמקצת נוסחאות כתוב מפורש הא אמרי איכא עדים וכו' וכן בהלכות רבינו ז"ל ואסיקנא חוששין לה:

## דף לא.

כתוב בספר המאור ונחזי זוזי ממאן נקט וכו' ואנו כבר פירשנו מה שאמור בב"מ כפי מה שנראה לנו:

אמר הכותב לא פירש ר"ח כדברי ה"ר יעקב דהוא אמר ארישא דוקא קאי ולשון פירושו של ר"ח ז"ל אינו אלא כך נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי כל זמן שמקחו בידו וכגון דנקיט זוזי מתרווייהו ואם יצא המקח מידו אינו נאמן והפי' כך הוא לדבריו דאקשי' וליחזי זוזי ממאן נקיט דודאי בשיש שם עדים עסקינן דאי לא פשיטא שיכול לומר לא מכרתי ויכול לומר לזה מכרתי דהודאת בעל דין כמאה עדים אלא ע"כ דאיכא עדים א"כ יבואו עדים ויעידו ומפרקי' כגון דנקיט מתרווייהו ואמר חד מדעתאי וחד בעל כרחאי והא מילתא ידיעא לסהדי ובדין הוא דלימא דלא שקיל אלא מחד ולא ידיע לסהדי ממאן אלא שדרכן של עדים לידע וכיוצא בזה יש בפרק חזקת הבתים דאקשי' ליחזו עדים מאי קאמרי ולא קס"ד למימר דידעי בהא ולא ידעי בהא ועוד דאי לא שקיל אלא מחד ולא ידיע לסהדי פשיטא דמהימן דה"ל בהדיא זה תובע וזה כופר ואין עדותן של עדים בזה כלום אבל כשהעדים מעידים שנטל משניהם יש במשמע שלא יהא נאמן דה"ל כמוציא מידו של זה דהא שקל מיניה ושמא לשניהם נתרצה וכבר השבתי במה שכתב ב"ה ז"ל בפרק שנים אוחזין:

## דף לא:

ועוד ג' מחלוקות בדבר ר"א אוסר לפי שאין בקיאין בתורת גיטין וקדושין ויש מהם ממזרים ומהם גרי אמת כשרים ועשאום כגר לאחר עשרה דורות:

אמר הכותב והרי אין ממזרים ידועים ולא הכשרים כדי שניחוש שמא יאמרו ישראל הוא דנסיב ממזרתא והיינו דפרכיה אביי לר"י ובין קנס בית דין לעולם אין לחוש שמא יאמרו בכותים דישנים בישנים הם וכן לרב נחמן דאמר ממזר מאחותו וממזר מאשת איש נתערבו בהן שלקותן מתחלתן ואינן ידועין בהן ולא משום הכשרן דכותים פרכיה אביי לרב יוסף אלא כדקאמר כי הדדי נינהו וישנים בישנים ולא דמו לגזירה דגר אחר עשרה דורות אבל גרם לו זה מה שפי' בדברי ר"י הראשונים וטעמא נקיט בפסול כותים דמשום קנס וגזירה שגזרו עליהם חכמים הוא וזה אינו כלום שאם כן למה אמר עשאוה כגר לאחר עשרה דורות הוי ליה למימר עשאוה כממזרת בגר לאחר עשרה דורות מדקאמר עשאום כגר משמע דליכא בפיסול דידהו קנסא כלל ועוד דאם כן הוה רב יוסף מפרש טעמיה ואביי פרכיה דהא לדבריו ר"י שפיר קאמר דטעמא דכולא שמעתא נקט

והיכי פריך ליה אביי בשתיקה טעמא דקנסא ועוד דהא בגמ' נסתלק רב יוסף לגמרי והיאך נתלה השמועה בדחויות להדיא אלא ודאי רב יוסף משום שמא יאמרו ישראל נסיב כותית נסיב לה ולא נחית לפסולא דכותים בישראל משום מאי ופרכיה אביי והדד מסקינן בפסול כותיים דמשום ממזרת הוא והלכך אסורין זה בזה דגר אסור בממזרת ס"ל לר"א דאכל האסורין לבא בקהל דהיינו גר עמוני ומואבי קאי ואמר ודאן בודאן מותר הא בגרים כשרים אסור והשמועה פשוטה לפניך דגרי אמת הן ואסורין זה בזה משום ממזרת ולמאי דס"ד לר"א גרי אריות הן אסורין משום ישראל ממזר בגויה שאילו באו לקבל עליהם מצות אסורין נמי משום גר בממזרת ואין להם תקנה והיינו דפרכי' ומי סבר לה ר"א כרבי עקיבא וכו' ולא אמרינן כ"ש דכיון דישראל כשר הוא אסור בגויה משום דכותי לא ישא כותית ודאי משום פיסול יוחסין נסיב לה ר"א ולומר שאין להם תקנה שאילו משום גרי אריות יש להם תקנה מקבל עליו גירות ונושאה ומתני' נמי בבאין לפנינו עסקינן דאילו במרדן מי צייתי ולר"י ולרבי עקיבא לא שמעינן להו מידי בכותי וכותית דשלש מחלוקות בדבר בפסול כותים עצמן הוא כדאמרינן ומשום הכי פסלינהו אי נמי לדידהו מותרין זה בזה דאי לר"ע גר בספק ממזרת הוא ואפילו לר"י שמעינן לה במתני' שתוקי ואסופי מותרין בממזרים דאסורים לבא בקהל נינהו ומותרין זה בזה משום דהעמידו אותן על דין תורה דאינו אסור אלא ממזר ודאי בקהל ודאי דלא הוזקקו חכמים לגזור בפסולין ולר"י נמי יש להם תקנה לישא כותי כותית כדפרישית והרי זה נכון:

ועוד מתני' הנושא אשה כהנת צריך לבדוק אחריה וכו' עד וההיא ודאי בפסולי כהונה וכו':

אמר הכותב מתוך ראיתו זכינו בדין דע"כ לפי הירושלמי מתני' דקתני לוים וישראלים מוסיפין בלוי וישראל הנושאים קאמר ומשום פסולי קהל דאי אמרת בכהן הנושא לויה ישראלית היכי מקשי לא נמצאת מחמיר בישראל והלא בדין הוא שיבדוק הכהן אחר לויה וישראלית יותר מן הכהנות שהרי הכהנות בחזקת מיוחסות הן עומדות ביותר מן הישראלית ולמה לא יבדוק יותר בישראלית מבכהנת ועוד שגירסת הירושלמי כך היא בכל הנוסחאות לא נמצאת מחמיר בישראל יותר מן הכהן ושמעת מינה שבישראל הנושא משנתינו שנויה ולפיכך תמה ואמר היאך אנו מחמירין ביחוסן של ישראל יותר מן הכהנים ומשני א"ר יוסה בר' בון אחת זו ואחת זו קנס קנסו בהן כדי שיהא אדם מדבק בשבטו ובמשפחתו כלומר בין כהן בכהנת בלוייה וישראלית דסיפא אינו אלא קנס כדי שיהא אדם נושא אשה ממשפחתו פירושו ממשפחתו עצמו שהיא בדיקה לו ולא ישא

ממשפחה אחרת אפי' כהן כהנת וישראל ישראלית וקנסו לישראלית יותר מן הכהנים לפי שאינן מיוחסין כ"כ ועוד שהכהנים זריזין הן מעצמן לבדוק ביוחסין כדי שלא יאבדו מעלתם ונחלתם ומתנותיהם נמצאת למד לפי הירושל' שאף ישראל הנושא בודק משום פסולי קהל ורישא בכהנת משום פסולי קהל נמי בדיק בה ואיהי בדקה בדידיה הכי וקשיא אגמ' דילן דאמר איהי לא בדקה בדידיה אלא דאיכא לפרושי דאיהי נמי בדקה בדידיה אלא דמשום פסולי קהל בלחוד הוא דבדקה והאי דלא תנא הכי שיורי שיירה לאשמועינן שיש שהיא אינה צריכה לבדוק בו כגון פסולי כהונה והוא בודק בה כדרך הלשון האחרון שפירש בעל הספר הזה ז"ל גם גרסת משנתינו אינה לויה וישראלית מוסיפים כמו שכתב אלא לויים וישראלים מוסיפין וכן נמצא בכל נוסחא מדוקדקת ובירושלמי שלא עבר עליו קולמסן של מגיהי ספרים ובפירושי ר"ח ז"ל תדע מדקתני מוסיפין ולא קתני מוסיף כי רישא:

## דף לב.

סליק בס"ד